

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
DPS - 140 - 26(2)/04

Warszawa, 23 grudnia 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Przedkładam **stanowisko Rządu** wobec senackiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks
postępowania cywilnego (druk nr 3283).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

STANOWISKO RZĄDU

do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 3283)

Celem senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) jest usunięcie wątpliwości, jaką wywołuje regulacja zawarta w dotychczasowym przepisie art. 954 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego, stanowiącym o skutkach złożenia przez organy skarbowe zestawienia podatków i innych danin publicznych w trakcie prowadzenia egzekucji z nieruchomości.

W konsekwencji, założeniem projektu jest doprowadzenie do wzrostu skuteczności egzekucji z nieruchomości poprzez stworzenie unormowań jasno określających obowiązki związane z nabyciem nieruchomości w drodze egzekucji.

Według projektodawców, projekt przedstawionej ustawy jest efektem prac Komisji Ustawodawstwa i Praworządności Senatu nad ustawą o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, uchwalonej ostatecznie w dniu 2 lipca 2004 r.

Podczas tych prac, w ocenie autorów projektu, pojawiła się potrzeba dokonania zmian przepisów Kodeksu nie objętych nowelizacją, ponieważ regulacja zawarta w art. 954 pkt 2 wywoływała wątpliwości interpretacyjne i problemy przy stosowaniu w praktyce.

Autorzy projektu uważają, że aktualny stan prawny wynikający z unormowania art. 954 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego stanowi o skutkach złożenia przez organy skarbowe zestawienia podatków i danin publicznych należnych po dzień licytacji nieruchomości. Skutkiem miałyby być możliwość dochodzenia zaległości podatkowych od nabywcy nieruchomości.

Stanowiło to podstawę do formułowania poglądu, iż także w przypadku nabycia nieruchomości w trybie egzekucji sądowej nabywca ponosi odpowiedzialność za zaległości podatkowe egzekwowanego dłużnika na podstawie art. 112 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), chociaż w doktrynie prawa finansowego uważa się, że powołany przepis ma zastosowanie wyłącznie do nabycia w drodze czynności materialnoprawnej, a nie w trybie egzekucji.

Dlatego też, według uzasadnienia projektu, konieczna jest ingerencja ustawodawcza w celu usunięcia istniejących wątpliwości, która winna doprowadzić również do wzrostu skuteczności egzekucji z nieruchomości wskutek tego, że potencjalni nabywcy będą mieli jasną regulację prawną ciążących na nich zobowiązań w związku z nabyciem nieruchomości w trybie egzekucji.

Wskazane cele nowelizacji projektodawcy zamierzają osiągnąć przez nadanie nowego brzmienia przepisowi art. 954 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego oraz uchylene § 3 w art. 999.

Odnosząc się do proponowanych rozwiązań zważyć należy, że regulacja art. 954 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego rzeczywiście może wywoływać wątpliwości interpretacyjne, a co za tym idzie trudności przy stosowaniu tego przepisu w praktyce. Z jednej strony przewiduje on bowiem przywilej osobnego wezwania uprawnionych organów gminy, organów skarbowych i organów ubezpieczeń społecznych, z drugiej zaś - rygor związany z zagrożeniem utraty prawa dochodzenia zaległych świadczeń od nabywcy.

Właściwy sens tego rygoru wiąże się z ograniczeniem jego skuteczności do nabywcy nieruchomości. Z powołanego unormowania wynika bowiem, że niezgłoszenie we wskazanym terminie należności podatkowej lub z tytułu ubezpieczenia społecznego nie zmienia jej uprzywilejowanej pozycji wobec dłużnika i wierzyciela. W szczególności, przy zaspokojeniu z sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości zobowiązania podatkowe, niezależnie od daty zgłoszenia ich do podziału, korzystają z kolejności wynikającej z art. 1025 Kodeksu postępowania cywilnego.

Przy rozważaniach nad potrzebą nowelizacji przepisów o postępowaniu egzekucyjnym nie sposób pominąć tego, że wprowadzenie proponowanych zmian usunęłoby podstawy do obciążenia nabywcy nieruchomości w egzekucji z nieruchomości należnościami podatkowymi i innymi daninami publicznymi ciążącymi na dłużniku egzekwowanym.

Z tego względu proponowane w projekcie omawianej ustawy rozwiązania są ze wszechmiar trafne i zasługują na przyjęcie w drodze ustawy.

Obecne rozwiązania prawne stanowią poważne zagrożenie dla sprawnego i efektywnego przeprowadzenia egzekucji z nieruchomości. Perspektywa uiszczania zaległych zobowiązań podatkowych dłużnika egzekwowanego, w wielu wypadkach może zniechęcać potencjalnych nabywców do nabycia nieruchomości w egzekucji. Powoduje to, że egzekucje z nieruchomości często stają się nieskuteczne, na co wskazuje projektodawca w uzasadnieniu projektu ustawy. W konsekwencji podważa to również autorytet wymiaru sprawiedliwości, gdyż uniemożliwia wykonanie wydanych orzeczeń sądowych w sytuacji, kiedy inne składniki majątku dłużnika nie wystarczają na zaspokojenie egzekwowanego świadczenia.

Godzi się dostrzec, że proponowane rozwiązania nie powinny stanowić zagrożenia dla interesów Państwa. Organy administracji podatkowej mają bowiem w obowiązującym stanie prawnym wystarczające instrumenty do ochrony praw Skarbu Państwa. Mogą przede wszystkim przed wszczęciem egzekucji obciążyć nieruchomość dłużnika hipoteką na podstawie przepisów art. 34 i 35 ustawy Ordynacja podatkowa, co spowoduje, że zobowiązania objęte wymienioną regulacją zostaną zaspokojone w kategorii piątej planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji (art. 1025 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego). Możliwe jest ponadto zabezpieczenie zobowiązań podatkowych przed terminem ich płatności w trybie art. 33 Ordynacji podatkowej.

System prawny przewiduje więc adekwatne środki dla właściwego zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa w sprawach podatkowych, bez potrzeby sięgania do obciążania nabywcy nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym obowiązkiem spłaty zobowiązań podatkowych ciążących na dłużniku egzekwowanym.

Ochrona interesów Skarbu Państwa w aktualnym stanie prawnym wynikającym z obowiązywania art. 954 pkt 2 i 999 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego, wydaje się być nadmierna, tym bardziej, że regulacje te mogą unicestwić przymusową realizację obowiązków wynikających z orzeczeń sądowych.

Ponieważ senacki projekt ustawy przewiduje wprowadzenie zmian w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczących egzekucji z nieruchomości, zasadne byłoby wprowadzenie analogicznych rozwiązań w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968 ze zm.), regulujących przedmiotową materię na gruncie egzekucji administracyjnej.

W konsekwencji, w art. 110w w § 4 pkt 2) wyżej wymienionej ustawy winien otrzymać brzmienie:

„2) właściwej jednostce samorządu terytorialnego oraz organom ubezpieczeń społecznych z wezwaniem aby najpóźniej w dniu licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych, należnych na dzień licytacji.”.

Natomiast w art. 112b § 5 winien zostać uchylony.

Wprowadzenie zmian wymienionych przepisów, zaproponowanych przez Ministra Finansów pozwoliłoby na pożądane ze względów systemowych, zbliżenie reguł dotyczących prowadzenia egzekucji sądowej i egzekucji administracyjnej z nieruchomości.

Ponadto w obowiązującym stanie prawnym, stosownie do treści art. 13 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) organem podatkowym, o którym mowa w art. 954 Kodeksu postępowania cywilnego jest naczelnik urzędu skarbowego, a nie urząd skarbowy, co winno znaleźć odzwierciedlenie w treści projektowanego przepisu.

W tych okolicznościach należy opowiedzieć się za kontynuowaniem prac legislacyjnych nad projektem przedstawionej ustawy.

